

תקציר

התובע הכניסו את בנם למעון ולאחר כחודשיים הוציאו אותו מהמעון, הם שילמו בצ'קים על המעון, וכעת רוצים לקבל החזר על חלקיות החודש שבהם הם היו. לטענתם המנהלת התחייבה להחזיר להם.

1. בסמכות המוסד לקבוע את הכללים להחזרת הכספים. (1)

2. ברי ושמה יש חיוב לצאת ידי שמיים (2)

פסק דין

על הנתבעת להחזיר לתובעים 697 ₪.

בס"ד, ג' באב התש"ע

14 ליולי 2010

תיק מספר 70/060

פסק דין

בעניין שבין

התובע: ארז

לבין הנתבע: מוסדות ידיעת התורה על ידי הרב ש'

א. טענות הצדדים

טענות התובע:

בתאריך 23.2.09 הכנסנו את הבת שלנו למעון. כשדברנו עם המנהלת נאמר לנו שלא נצטרך לשלם על כל החודש אלא באופן יחסי, דובר על תשלום של שבועיים מתוך החודש כולו.

לאחר קצת יותר מחודש בתאריך 7.4 החלטנו להוציא את הילדה מהמעון על מנת להעביר אותה למעון אחר קרוב יותר לבית. דברנו עם המנהלת והיא אמרה שאין בעיה, וביחס לענין הכספי אנו נשלם באופן יחסי ויש להסדיר זאת עם המשרד שבו מנהלים את החשבונות של המעון.

שילמנו למעון 180 ש"ח דמי רשום, כמו כן על פי הוראת המנהלת הפקדנו צ'קים על סך של 697 ש"ח לחודש. הפקדנו צ'ק בסכום זה גם על החודש הראשון אע"פ שלא היינו צריכים לשלם אלא על שבועיים בלבד, שכן סמכנו על דברי המנהלת שמה שמגיע לנו יוחזר לנו. בסך הכל התנהלנו בתמימות בעניין, וסמכנו על מה שאומרים לנו, אין לנו ניסיון בנושא זה.

לאחר שעזבנו, קיבלנו החזר עבור 3 חודשים אחרונים מהרב ש' (מאי והלאה). אך עדיין לא קיבלנו את החזר הכסף על החודש האחרון (אפריל, 3 שבועות) וכמ"כ על שבועיים מהחודש הראשון (פברואר). סך כל התביעה היא 882 ש"ח. (כך החשבון לפי חשבון הימים). טענת הנתבעת, ע"י הרב ש' (מנהל המוסדות):

ההורים היו אצלי. אמרתי להם שאם המנהלת אמרה שהיא תחזיר אז צריך להחזיר. שאלתי את המנהלת, בהתחלה היא אמרה שהיא לא זוכרת שאמרה שתחזיר להם אח"כ אמרה שהיא מסופקת.

את הצ'קים משלמים לכל השנה. לא הספקתי לבדוק אם חתמו על הסכם של התמ"ת. אנו טוענים שלגבי חצי החודש הראשון לא צריך להחזיר להם. לא מובן איך יחזירו להם חצי חודש אם שילמו חודש. כל הדין הוא לגבי חודש אפריל. אמנם יש לתמ"ת תקנות אך בפועל ההנהלה קובעת. אם מוציאים ילד מחודש אפריל או מאי, לא אמורים להחזיר להם לפי החוקים. בכל מקרה, מה שיחליט בית הדין מקובל עלי.

ב. עדות

מנהלת המעון העידה בפני בית הדין. בעדותה אמרה שהיא אינה זוכרת אם אמרה שישלם להם החלק היחסי.

ג. בירור הדין

1. למוסד שיקול דעת, ויש ללכת אחר הצדק וההגיונות

בסיס לשיקולי פסק הדין אנו רואים בדברי הרב ש': למרות שקיימות תקנות של התמ"ת נותר מקום לשיקול דעת של העומדים בראש המערכת לגבי החזרי התשלום, כך גם הם נוהגים בפועל במצבים אחרים, וע"פ בירור שערכנו כך גם נוהגים במקומות נוספים. הגם שמדובר בכספי ציבור, מצאנו שיש סמכות לגבאי להחליט בענייני כספי הציבור ע"פ שיקול דעת מעין זה. עיין בשו"ע חו"מ סימן ב' ברמ"א, בפת"ש שם, ס"ק ד, בענין סמכויות ז' טובי העיר, ובביאור הלכה סימן קנג, ד"ה והוא הדין, בענין סמכות גבאי הציבור שהוא כז' טובי העיר. כך נראה גדרו של כל מי שעומד בראש מערכת שמנהלת כספי ציבור, שיש תוקף להחלטותיו אם הם סבירות ומתקבלות על הדעת. לכן אנו רואים לנכון שיש להכריע בדין זה ע"פ שיקולי צדק והגיונות.

2. בברי ושמא – חובה לצאת ידי שמיים

במקרה שלפנינו טענת התובע היא טענת "ברי" על כך שהתחייבו בפניו להשיב את הכסף באופן יחסי לשהות במעון. טענת הנתבעת, שנאמרה על ידי המנהלת היא טענת שמא, שכאן שאינה זוכרת מה אמרה.

כיון שכבר שולם למעון נמצא שהנהלת המעון נחשבת "מוחזק" והתובעים בבחינת מוציא מן המוחזק. בשולחן ערוך (חו"מ עה, ט) נפסק שבמצב כזה של בריא ושמא, הנתבע פטור מלשלם, מדיני אדם. מאידך, יש כאן חיוב לצאת ידי שמיים. נראה פשוט שניתן לראות חיוב לצאת ידי שמיים קו מנחה בשקול הדעת הצודק במקרה זה.

3. הנוהג הוא להתפשר ולחייב על חלק החודש

מלבד זאת, לגבי החודש הראשון, סביר מאוד להניח שישנו ענין למנהלי המעון "ללכת לקראת" ההורה הרוצה לרשום את ילדו למעון ולא לחייבו על כל החודש. מה עוד שבמקרה שלפנינו טענת התובעים אינה החזרה של שלושה שבועות שלמים, כפי המתבקש ע"פ תאריך ההרשמה ב- 23 לחודש למניינם אלא תשלום של שבועיים בלבד. לכן טענת התובעים גם מסתברת, ובנוסף נראה שזו הנהגה נכונה.

4. סיכום, והחלטה

העולה מן הדברים הוא, שנראה שעל הנתבעת לשלם החזר של שבועיים עבור חודש פברואר, מחמת שתי הסיבות: האומדנא, והחיוב לצאת ידי שמיים מדין ברי ושמא. לגבי חודש אפריל, התביעה היא על שלושה שבועות, אך כיון שכאן אין לנו אלא חיוב לצאת ידי שמיים שמהוה בסיס לשקול דעת צודק כנ"ל, לכן נראה לחייב בחודש זה רק על שבועיים מתוך שלושה.

לסיכום, נמצא שעל הנתבעת להחזיר ערך של 4 שבועות מתוך סך כל תביעת התובעים (החייב הוא ע"פ שבועות ולא ע"פ ימים מדויקים, שכך נהוג במצבים מעין אלו).

ד. החלטה

1. על הנתבעת להחזיר לתובעים ארבעה שבועות שהם 697 ₪ עד ליום כ' באב תש"ע.

2. פסק הדין ניתן ביום ג' באב תש"ע.

והאמת והשלום אהבו

הרב דרור טויל

הרב אריאל בראלי, אב"ד

הרב שלמה בן יאיר

בבית הדין שע"י ישיבת ההסדר בשדרות

פסק דין

Mishpat VeHalacha BeYisrael
Eretz Hemdah - Gazit
Rabbinical Courts

משפט והלכה בישראל
ארץ חמדה - גזית
רשת בתי דין

משרד ראשי: רח' המ"ג 5, ת.ד. 36238 ירושלים 91360 P.O.B 36238 Jerusalem 5 Hamem-Gimmel St. Main Office:
טל' 077-215-8-215 Tel פקס 02-5379626 עמותה רשומה מס' 580282515
beitdin@eretzhemdah.org www.eretzhemdah.org

עמוד 4 מתוך 4

Founders: The Bellows Family Chicago, Illinois